

Katı Atık (Çöp) Depolama Sahası Yer Seçim ve Çevre Koruma Önlemleri

Evsel ya da Endüstriyel Katı Atıklar, düzenli ve sağlıklı şekilde bertaraf edilemediği zaman çok ciddi çevre sorunlarına neden olabilmektedir. Çağdaş yaşamın doğal bir sonucu olan bu atıklardan kaçınmak olanağı bulunmadığına göre onu çevreye en az zarar verecek şekilde bertaraf etmek zorundayız.

Evsel, daha teknik deyimlerle kentsel katı atıkların kontrolünden Mahalli İdareler, yani belediyeler sorumludur. 3030 sayılı yasa ile kurulmuş bulunan Büyükşehir Belediyesi durumundaki yerel yönetimlerde çöplerin toplanması ilçe belediyelerinin, bertaraf edilmesi ise Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk alanındadır. Diğer tüm belediyelerde çöplerin hem toplanması hem de bertaraf edilmesi belediyenin sorumluluğundadır.

Çöplerin toplanması ve yok edilmesi işlemleri 2872 sayılı Çevre yasası kapsamında çıkartılan 14.03.1991 tarih ve 20814 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" ile 20.05.1993 tarih ve 21586 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında yürütülmesi gerekir.

Katı Atıklar genelde yakma, kompost yapma, geri kazanma ya da düzgün şekilde depolama yoluyla bertaraf edilmektedir. Sonuncusu dışındaki yöntemler gerçekte atıkların tümünü yoketmeye yönelik yöntemler değildir. Daha çok atıklardan ekonomik fayda sağlama amaçlı yöntemlerdir. Atık-

lardan bütünüyle kurtulmanın tek yolu Düzenli Depolamadır. Teknik standartlarına uygun şekilde inşa edilmemiş Düzenli Katı Atık (Çöp) Deponi alanlarında her tür katı atık emniyetli şekilde saklanabilir. Bu nedenle bütün yerleşim merkezlerinde asgari bir adet Katı Atık Deponi Alanı bulunması gerekmektedir.

Katı Atık Deponi Alanları doğru şekilde seçilmez ve tekniğine uygun olarak inşa edilmezse ileride telafisi mümkün olmayan sorunları da beraberinde getirebilmektedir. Özellikle atıkların yeraltı suyuyla temas etmesi halinde, temas ortadan kalkmış olsa dahi etkileri 30 ila 40 yıl devam edebilmektedir. Bu nedenle Deponi Alanı yer seçimi ciddi bir etüd sonucunda yapılmalı ve Deponi tesisi Katı Atık Yönetmeliklerinde belirtilen hususları da kapsayacak şekilde, çağın tekniklerine uygun olarak inşa edilmelidir.

YERSEÇİMİ

Katı Atıkların düzenli depolanmasında İlk ve en önemli adım uygun yer seçimiyle başlamaktadır, Uygun yer seçiminde Hızırda titizlikle durulması gereken konular şunlardır:

- 1, Meskun Sahalardan asgari 1000 metre uzaklıkta olmalıdır.
- 2, içme, Kullanma ya da sulama amaçlı su toplama merkezlerinin beslenme havzası içinde olmamalıdır.
- 3, Yeraltı suyu su tablası çöpün

Mehmet YILDIRIM
Jeoloji Yüksek Mühendisi

taban seviyesine 10 metreden daha fazla yaklaşmamalıdır,

4. Yüzey sularının en az biriktiği, drenaj sistemi dışı dönük bir alan olmalıdır.

5. Aktif fay, çöküntü, heyelan, çığ, taşkın ve erozyon riski taşıyan alanlardan olmamalıdır,

6. Jeolojik ve jeoteknik açıdan uygun; zemini sağlam, geçirgenliği az kayalardan oluşmalıdır,

7. Trafik yoğunluğu az, özellikle Ana Artellerden uzak olmalıdır,

8. Çevreden en az görülecek noktada, şehrin temel rekreasyon alanlarından uzak olmalıdır.

9. Depolama kapasitesi şehrin asgari 30 yıllık ihtiyacını karşılayacak seviyede olmalıdır,

10. Atıkların alt ve üstlerinde sızdırmazlık sağlamak üzere kullanılacak olan kil hammaddesinin kolayca temin edilebileceği bir alan olmalıdır.

11. Meteorolojik şartları uygun, ana hava akımlarına açık olmalıdır.

12. Depolama kapasitesine göre (günlük 100 tondan küçükse ÖNÇED, büyükse ÇED) Çevresel Etki Değerlendirme raporu bulunmalıdır,

ÇEVRE KORUMA ÖNLEMLERİ

Katı Atık Deponi Alanlarının çevreye olan etkileri her sahanın coğrafik koşullarına bağlı olarak

farklılıklar gösterebilir, ancak ana hatlar itibariyle ortak özellikler taşımaktadırlar. Aşağıdaki önlemler tüm katı Atık Depolama alanları için geçerli ve yeterli önlemlerdir:

1. FİZİKİ KORUMA ÖNLEMLERİ

1. Depolama alanının çevresi çitle çevrilmelidir.

2. Alan İçine hiçbir şekilde evcil ya da yabani, hertürlü hayvan girişine izin verilmemelidir.

3. Sahaya giren tüm atıklar daha girişte tartılmak ve kayıt edilmelidir.

4. Çöpler tabakalar şeklinde sıkıştırılarak depolanmalı ve ara tabakalar toprak ya da benzeri malzeme ile örtülmelidir,

5. Enfekte (Hastane) atıkları özel araçlarla toplanmalı ve deponi alanının özel bir bölümünde sönmemiş kireçle birlikte depolanmalıdır,

6. Pil ve benzeri tehlikeli atıklar diğer çöplerden ayrı toplanmalı ve çimentolanarak beton blok haline getirildikten sonra depolanmalıdır.

7. Saha çevresinde izleme kuyuları açılarak sızıntı su ve gaz yayılması kontrol altında tutulmalıdır.

İL YERALTI VE YÜZEY SUYU KİRLENMELERİNE KARŞI ÖNLEMLER

1, Su kirlenmesinde en etkin faktör olan yağmur suyunun depolama alanında birikmesini önlemek amacıyla deponinin yüzeyi geçirimsiz

kil tabakasıyla kaplanmalı ve yüzeyine % 3 meyil verilmelidir.

2. Sızıntı suyunun yeraltı suyu»na karışmaması için deponi tabanı geçirimsiz hale getirilmeli ve sızıntı sulan drene edilerek bir noktaya toplanmalıdır,

3, Toplanan sızıntı sulan çevreyi kirletmeyecek şekilde arıtıldıktan sonra deşarj edilmelidir,

III. DEPONİ (ÇÖP) GAZLARINA KARŞI ÖNLEMLER

Katı Atık Depolarında gömülen organik kökenli atıklar biyokimyasal yolla ayrışarak başta METAN olmak üzere çeşitli gazların oluşumuna neden olmaktadır. Bu gazlar zehirli, boğucu, patlayıcı ve bazıları kötü kokuludurlar Yeraltında 200 metre kadar yayılabilirler. İnsan ve çevre sağlığı açısından son derece tehlikeli olan bu gazlara karşı alınacak önlemler şunlardır:

1. Depolanmış Atıklardan oluşabilecek tüm gazlar depo içinde inşa edilecek yatay ve düşey gaz drene sistemiyle belirli bir noktaya toplanmalıdır,

2, Gaz drene sisteminde toplanan gazlar tekniğine uygun şekilde inşa edilmiş gaz yakma bacalarında veya enerji ünitelerinde yakılarak yok edilmelidir.

Adana Şube Başkanlığının Faaliyetleri ile İlgili! Bilgiler

Adana şube başkanlığı TMMOB İl Koordinasyon çalışmalarına aktif olarak katılmaya devam etmektedir, 29.03.1997 tarihinde yerel demokrasi kurultayı yapılmış şube olarak toplantıya bir rapor sunulmuştur. Toplantıya katılan TMMOB üye ve yöneticileri yapılacak olan demokrasi kurultayına hazırlık amacıyla bu gibi yerel kurultayların yapılmasının yararlarını ve kurultay ile ilgili görüş ve önerilerini dile getirmişlerdir. Yerel demokrasi kurultayında şubemiz yönetim kurulu üyesi Müzeyyen ŞEVKİN divanda görev almış, Şube başkanımız Sedat TÜRK-MEN de bir konuşma yapmıştır.

Şube çalışma programı çerçevesinde üye toplantılarına devam edilmiş ve bu amaçla 14.6.1997 tarihinde geniş katılımı amaçlayan bir toplantı düzenlenmiştir. Ancak toplantıya katılım beklenen düzeyde olmamış ve 26.6.1997 tarihinde ikinci bir toplantı yapılmıştır. Her iki toplantıda somut olarak alınan kararların başında ihtisas komisyonlarının çalışmadığı komisyon yerine gündemdeki konularla ilgili kişi veya kişilerin uzmanlık alanına göre görevlendirilmesinin daha uygun olacağı benimsenmiştir.

Hatay İl Temsilciliği oluşturma çalışmaları yapılmış ve Hatay il temsilciliği oluşturularak, Üyemiz Necati ORUKOĞLU il Temsilcisi olarak atanmıştır.

İl koordinasyon kurulu tarafından düzenlenen TMMOB bölge toplantısı 10.7.1997 tarihinde yapılmış, toplantıya TMMOB başkanı Yavuz ÖNEN İkinci başkan Mehmet Y. BARKURT ve çok sayıda üye katılmıştır, Toplantının gündemi TMMOB'nin geleceği ve nasıl bir TMMOB amaçlanıyor olarak belirlenmiş ve konuşmalar bu çerçevede gelişmiştir. Toplantıda son zamanlarda TMMOB üzerindeki baskılardan söz edilmiş ve açılan soruşturmalar ile bazı oda sorumlularının olumsuz tavrı sergiledikleri TMMOB'nin yalnız bırakıldığı saptanmış bu yöneticiler kınanmıştır. Ayrıca İnşaat Mühendisleri Odası izmir şubesinin tarım alanları üzerinde bina inşa edip rant kazanma peşinde olması konusu gündeme gelmiştir. Bu durum son zamanlarda odaların TMMOB'den ayrılıp bağımsız il odaları olma istekleri doğrultusunda esas amaçların nasıl kötüye kullanıldığını

gösteren ibret verici bir gelişmedir, Şube olarak odaların iş takibi yapıp denetleme görevi yerine para kazanan ticari kuruluşlar gibi çalışmalarına karşı olduğumuzu belirtir, parasal kaynakların mesleki denetim yaparak sağlanabileceğini savunmaktayız.

Adana'nın en önemli sorunlarının başında gelen ÇÖP döküm alanları ile ilgili tartışmalar artmış ve halen çöp dökülen ve her bakımdan uygun olmayan, çevreye zarar veren Sofulu çöplüğünün kapatılması ve yeni bir çöp alanı tespiti gündemde büyük tartışmalara neden olmuştur. Adana Büyükşehir Şehir Belediyesinin sorumsuzca ve ciddi olayan bir yaklaşımla belirlediği yeni çöp deponi alanı yöre halkı ve Buruk Belde Belediyesi tarafından karşı çıkmıştır.

Bu çerçevede Adanada bulunan belde belediyelerin ve kitle örgütlerinin talebi doğrultusunda ÇÖP sorunu ile ilgili olarak Üyemiz Mehmet YILDIRIM görevlendirilmiştir, Adananın çöp sorunu ile ilgili olarak hazırlanan rapor ilgili kuruluşlara iletilmiş, şubemiz görüşleri de bir basın toplantısıyla kamuoyuna duyurulmuştur. Yazılı ve görsel basının büyük ilgi gösterdiği toplantının yankıları Adana kamuoyunda iki üç hafta gündemi etkilemiş ve konu ile ilgili Çevre Bakanı'nın Adana'ya ziyareti ile yeni gelişmeler oluşmuştur. Bakanın talimatıyla belediyenin bulunduğu ve Odamız tarafından uygun olmadığı dile getirilen yeni çöp döküm alanına alternatif yer seçimi yapılması karara bağlanmıştır.

Ancak hatalı olan ve katılımcı demokrasiyi içine sindirememiş büyükşehir belediye başkanı sayın Aytaç DURAK resmi toplantılarda odamız tarafından kendilerine gönderdiğimiz raporu eleştirerek ciddi olmayan bir tavırla Jeoloji Mühendisleri Odasının siyasi polemik yaptığını belirtmektedir* Asıl halkın sağlığını ciddiye almayan rant ve arsa kapatma peşinde olan belediye başkanını demokratik meslek örgütlerine kulak vermeye davet ediyor, teknik açıdan her türlü yardımı yapacağımızı bildiriyoruz.